

antitesi brutal, bé que hipòcrita, de les catorze veritats wilsonianes que hauria hagut de consagrar i bastir damunt les runes. Cal que aqueix tractat sigui revisat. No creiem en la seva eficàcia, en la seva durada. No és pas un tractat de pau. Els homes de tots els partits i de totes les opinions reconeixen que provocarà un dia noves guerres en aquest vell continent que ja no és capaç de suportar-ne. Es fer una feina insensata el substituir per un bloc d'imperialismes el que està momentàniament aixafat, i el donar així força de llei a les tradicions monstruoses que han mantingut fins avui les llagues sagnants del món. Un dels objectius de la guerra era, no obstant, l'eliminar definitivament la barbàrie de la història; almenys, hom deia als soldats per a fer-los marxar.

«Aqueixes combinacions d'egoismes nacionalistes i d'interessos de mercaders, no se sostindran provisionalment sinó a força d'expedients; per llur causa les generacions futures aniran a la ruïna i a la mort. Aquesta guerra ni tant sols pot ésser acabada. Continua Europa, en torn del pretès tractat de pau, sobre vint i tres fronts, mantinguda per les potències victorioses per a sostenir la dominació capitalista. Una gran part dels soldats resten sota les armes, esclaus d'una causa que no és la llur. L'antic sistema del servatge de les multituds, una vegada més, surt triomfant de la guerra.

«Nosaltres creiem que no pot ésser bastit res sòlid si no és damunt la justícia i la veritat. Creiem que el ver patriotisme té el seu lloc assenyalat en el gran amor lògic de l'interès general; del contrari, només és la paròdia perillosa d'un bell sentiment, així com l'ordre imposat fins aquí el gènere humà per les classes dirigents només és una paròdia de l'ordre.

«El tractat de juny de 1919, indigne de les nobles tradicions de la França, no mereix ni estima, ni confiança. Demostra amb senyals esclatants la necessitat d'un canvi total de les condicions de la vida universal. La gent honesta i els esperits clarividents comprenen que des d'ara es planteja una qüestió de vida o de mort per les multituds de tot arreu, i que aquestes descendiran als abismes mentre els afers humans no siguin arreglats per un ordre mundial democràtic, per la comunitat de les lleis del treball, de la producció, del comerç i dels afers exteriors.

«No és sinó dins l'internacionalisme que es realitzarà un dia la unificació de les masses.

«Que els responsables d'avui i de demà puguin no restar sords a les amenaces de la veritat!